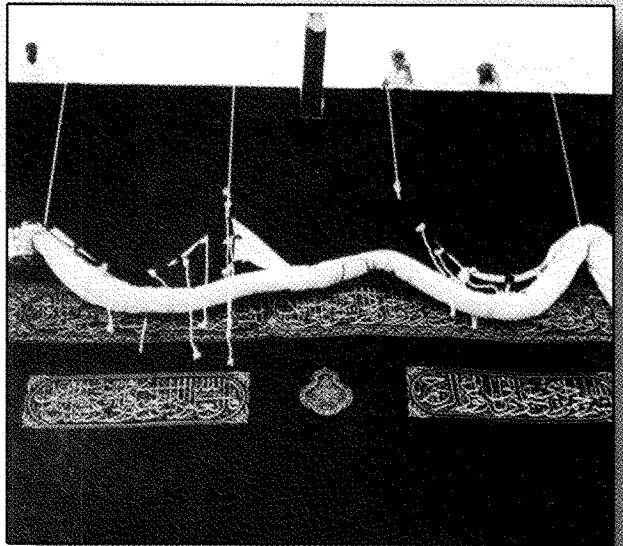

اماکن و آثار

پرده کعبه در گذر زمان

الرئاسة العامة لشئون المسجد الحرام و المسجد النبوي / نفیسه طهوری

مقدمه

هیچ مکانی در دنیا، مانند کعبه، این چنین مورد توجه، علاقه، احترام و تکریم قرار نگرفته است. مسلمانان در جای جای جهان، روزی پنج مرتبه رو به کعبه، این مکان مقدس نماز می‌گزارند، سر تعظیم خم کرده، پیشانی بر خاک می‌نهند و تمام آرزویشان این است که برای مراسم حج و عمره، به دیدار کعبه روند و خدا را عبادت کنند.

خداوند بلند مرتبه، در قرآن کریم می‌فرماید:

«ما کعبه را محل اجتماع و مکان امن قرار دادیم. سپس از مقام ابراهیم برای خود جایگاه نماز قرار دهید. به ابراهیم و اسماعیل سپردیم که خانه مرا برای طواف‌کنندگان، معتکفان، راکعان و ساجدان پاکیزه دارند.»^۱

پیرامون کعبه همیشه پر است از کسانی که در برابر خداوند سر فرود آورده‌اند؛ آنان که عاجزانه به نیایش مشغول‌اند، واعظان و همه آن‌ها که به خلوت این مکان مقدس پناه برده‌اند. آنان را می‌بینی در هر ساعتی از شب یا روز، در فصل‌های پاییزی، همیشه تاریخ، تا قیام قیامت.

به سبب مقام والای کعبه است که چنین در قلب انسان‌ها جای گرفته.

پیش از اسلام و پس از آن، همواره پادشاهان و شاهزادگان، به دنبال شهرت یافتن بر سر تهیه و مزین نمودن پرده خانه کعبه و پذیرایی از زائران رقابت می‌کردند. پرده خانه کعبه به صورت مکانیزه برای اولین بار در کارخانه‌ای در مکه تهیه شد. این پروژه با دستور ملک عبدالعزیز مبنی بر ساختن بنای کارخانه در نزدیکی مسجدالحرام آغاز شد.

کارخانه مراحل مختلف عمران و توسعه را پشت سر گذاشت تا تبدیل شود به اثری بدیع و برجسته در ارتقای فرهنگی و نمادی از خدمتگزاری در تجهیز مسجدالحرام و مسجدالنبی.

این امر موجب انتشار مجموعه‌ای شد که جزئیات کامل تاریخی و اهمیت کارخانه را از جهت اسلامی بررسی کند.

اهمیت تاریخی - مذهبی خانه کعبه:

خانه کعبه از دیرباز قبله مسلمانان از کشورها و نژادهای مختلف بوده است. آنان پنج بار در هر روز، به هنگام نماز، رو به سوی کعبه می‌ایستند و قلب و روحشان در آرزوی زیارت آن است. چه لذتی می‌برند زائران، هنگامی که برای به‌جا آوردن حج، به سوی این مکان‌های مقدس می‌روند. خداوند متعال در قرآن می‌فرماید:

«نخستین خانه‌ای که برای مردم قرار داده شد، همان است که در سرزمین مکه است که پربرکت و مایه هدایت جهانیان است. در آن، آیات روشن و مقام ابراهیم است. هرکس وارد آن شود، در امان است.»

از زمانی که خداوند زمین و موجودات آن را آفرید، هیچ نقطه واحدی در جهان نبود که احترامی مانند کعبه داشته باشد.

زائران هنگام طواف خانه کعبه دعا می‌کنند و خداوند را حمد و سپاس می‌گویند. قلب‌های همه مسلمانان در سراسر جهان، هنگام نماز، متوجه کعبه می‌گردد. این یگانه خانه عبادت در این نقطه پاک، از چنان حرمت والایی در قلب‌های مردم برخوردار است که هیچ نقطه دیگری در دنیا همانند آن یافت نمی‌شود. حتی مشرکین در دوره جاهلیت برای تقرب و عبادت، بت‌های خود را در کعبه می‌گذاشتند. هرکس که با مقاصد شوم به مسجدالحرام

نزدیک شود، به راستی شکست خورده و رسوا می شود.

در کتاب های تاریخی، داستان ها و احادیث متفاوتی، در مورد ساختمان کعبه نقل شده است. تعداد زیادی از این احادیث که از صحابه و تابعین نقل شده، در مورد ساختمان بیت عتیق است. گروهی معتقدند که پیش از خلقت آدم علیه السلام به وسیله فرشتگان ساخته شده، گروهی دیگر عقیده دارند که حضرت آدم علیه السلام آن را ساخت، بعضی شیث پسر آدم را سازنده کعبه می دانند و عده ای می گویند که دو هزار سال پیش از خلقت زمین خداوند کعبه را بنا نهاد و سپس زمین زیر آن مستقر گردید.

درباره صحت و سقم این اخبار، در هیچ یک از منابع اسلامی مطلبی بیان نشده است. مهم این است که کعبه از زمانی که خداوند آسمان ها و زمین را خلق کرد، برپا بوده است. در کتاب های بخاری و مسلم (دو منبع از احادیث اهل سنت) از عبدالله بن عباس نقل شده که پیامبر صلی الله علیه و آله در روز فتح مکه فرمودند:

«از روزی که خداوند آسمان ها و زمین را خلق کرد، این مکان واجب الاحترام بود و تا روز قیامت با عنایت خدا همان گونه باقی خواهد ماند.»

اما به فرموده قرآن، حضرت ابراهیم و فرزندش اسماعیل علیهما السلام بنای کعبه را پی ریزی کردند. این مطلب پیشینه ساختمان کعبه را ثابت می کند. حضرت اسماعیل علیه السلام در طول زندگی خود، با دقت و توجه تمام، از خانه کعبه محافظت نمود. پس از وی نگهداری کعبه به برادرش نبت و سپس به برادر دیگر او رسید و این افتخار بعدها نصیب پسر وی؛ از قبیله جرهم شد. رسیدگی به امور کعبه در این قبیله، همچنان ادامه یافت و پس از ترک خوردن دیوارهای کعبه، مرمت آن را به عهده گرفتند و نیز ارتفاع آن را افزایش دادند.

یکی از پادشاهان یمن که قصد تخریب خانه کعبه را داشت، به دست قریش شکست خورد. سپس یکی دیگر از پادشاهان یمن اقدام به تخریب آن کرد که قریش با آنان روبه رو شد و مهاجمان را شکست داد. برای سومین بار الحمیاری، پادشاه دیگر یمن سعی کرد کعبه را خراب کند و گنج های آن را بریابد، اما تندباد شدیدی وی را متوقف کرد. او بعدها دچار بیماری صعب العلاجی شد و اطرافیان به او توصیه کردند که تسلیم شود و کعبه را محترم بشمرد و آن را طواف کند. موی سر خود را در آن جا بتراشد و همه آثار فروتنی را نسبت به مسجد الحرام نشان دهد. پادشاه این توصیه را پذیرفت و شش روز در مکه ماند و با شکوه ترین

پارچه را برای ساختن پرده خانه کعبه تقدیم کرد. برای همین، اعتقاد بر این است که الحمیاری نخستین کسی بود که خانه کعبه را با پارچه ملبس کرد.

سال‌ها گذشت و قبایل در مکه به تجارت مشغول بودند و خرافات به طور گسترده ادامه می‌یافت. تلاش مؤمنان برای هدایت مردم به راه راست و ایمان حقیقی بی‌نتیجه بود. قبیله قریش به خارج مکه مهاجرت کرد و کنترل خود بر کعبه را از دست داد. تا این‌که فردی از قبیله قریش حکومت و اداره کعبه را به دست گرفت و توجه فراوانی به آن مبذول داشت. او شؤون و تکالیف دینی جدیدی وضع کرد. او دارالندوه (تالار مناظره) را ساخت. پس از وی، اداره کعبه به پسرش عبدالدار واگذار شد و بعد از او، فرزندان عبدمناف در اداره کعبه شریک شدند. حفاظت از کعبه، پرچم و دارالندوه به پسران عبدالدار و میزبانی، تهیه آذوقه و رهبری، به پسران عبدمناف رسید. چند سال قبل از بعثت حضرت محمد ﷺ قریش خانه کعبه را که به وسیله آتش گسترده‌ای آسیب دیده بود، بازسازی کرد. قریش بر شرک خود و عرب بر جاهلیت خود باقی بود تا خداوند اراده کرد که نور اسلام بر انسانیت بتابد. از کعبه ندای یکتاپرستی برخیزد، بت‌پرستی از میان برود و کعبه قبله شود؛ مکانی که مردم از شرق و غرب هنگام نماز رو به سوی آن کنند.

کعبه در دوران حکومت‌های مختلف، چندین بار بازسازی شد. در سال ۱۰۴۰ ه. ق. کعبه بعد از سیلابی شدید تخریب و سپس بازسازی شد. محوطه مسجدالحرام در گذر زمان توسعه یافت. بسیاری از روش‌های مدرن معماری در طرح توسعه به کار رفت. محل سعی میان صفا و مروه در ۱۳۷۵ ه. ق. مسطح و هموار شد. در توسعه یافتگی شهری، توجه زیادی به

حفاظت از مسجدالحرام در برابر سیلاب‌هایی که از کوه‌های اطراف مکه سرازیر می‌شد و در گذشته به محوطه مسجد می‌ریخت مبذول گشت. معایب سقف کعبه مرمت و دیوارهای آن مستحکم شد. نگهداری از مسجدالحرام همچنان ادامه یافت، سرویس‌های نظافتی در خدمت پاکیزگی مسجداند و رواق‌ها کم‌نظیر و بی‌ماندند. در حال حاضر مسجدالحرام می‌تواند در یک زمان به راحتی پذیرای ۷۵۰ هزار (هفتصد و پنجاه هزار) نمازگزار باشد. کمیته‌های فنی پیوسته در حال بررسی ساختمان هستند تا هر نوع نقص یا آسیب را کشف کرده و در مورد راه‌هایی که راحتی زائران را فراهم کند گزارش‌هایی ارائه کنند.

پرده کعبه در گذر زمان

پرده کعبه، نشانه احترام، ارزش و اعتبار این خانه مقدس است. تاریخ پرده، بخشی از تاریخ کعبه به حساب می‌آید.

در تاریخ آمده است که حضرت اسماعیل علیه السلام کعبه را جامه می‌پوشید. همچنین نوشته‌اند که عدنان بن عاد، جد بزرگ پیامبر صلی الله علیه و آله نخستین کسی بود که کعبه را با پارچه پوشانید. پس از او افراد زیادی در پیش از اسلام، کعبه را پوشش دادند. آنان این امر را وظیفه‌ای دینی می‌دانستند. هرکس که تمایل داشت خانه کعبه را ملبّس کند، مجاز بود و می‌توانست به آزادی و در هر زمانی که می‌خواست این کار را انجام دهد.

جنس پرده از حصیر، پارچه یمنی راه‌راه، ابریشم، پارچه پنبه‌ای عراقی، شال‌های یمنی یا نوعی پارچه مصری بود. همه این منسوجات در دوره قبل از اسلام شناخته شده بودند. وقتی پرده‌ها روی هم قرار می‌گرفت و سنگین می‌شد، آنها را پاره می‌کردند و به مردم می‌دادند و یا دفن می‌کردند.

پرده کعبه در زمان پیامبر

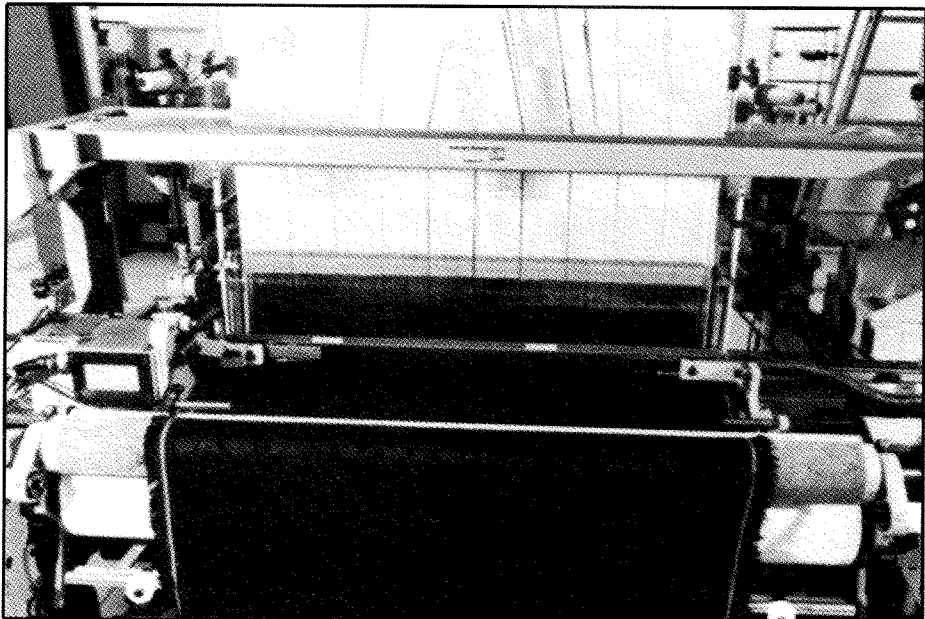
پیش از فتح مکه، پیامبر صلی الله علیه و آله در پوشش کعبه شرکت نمی‌کرد؛ زیرا مشرکین به ایشان چنین اجازه‌ای را نمی‌دادند. اما پس از فتح مکه پیامبر صلی الله علیه و آله پرده سابق را حفظ کردند تا این که پرده به وسیله زنی که قصد داشت با بخور مشتعل آن را خوشبو کند آتش گرفت. در این زمان پیامبر صلی الله علیه و آله کعبه را با پارچه یمنی پوشاندند.

پرده کعبه در زمان معاصر

در ۱۳۴۶ هجری قمری، دستور ساخت کارخانه‌ای برای بافت پرده کعبه صادر شد. همه چیز در این رابطه مهیا گردید. کارخانه در اواسط همان سال افتتاح و نخستین پرده کعبه در مکه تولید شد. برای تکمیل کار و تهیه آن، در بهترین طرح ممکن، که در شأن قداست کعبه باشد، کارخانه در ۱۳۶۲ ه. ق. بازسازی شد. در ۱۳۹۷ ه. ق. ساختمان جدید در ام‌الجود در مکه افتتاح شد. این کارخانه مجهز به ماشین‌های مدرن برای تولید پارچه بود. در حالی که بخش دستی به خاطر ارزش بالای هنری به کار خود ادامه می‌داد. یک بخش اتوماتیک هم شروع به کار کرد. با این که هم‌اکنون کارخانه به پیشرفته‌ترین دستگاه‌ها مجهز است، هنوز هم سنت هنر دستی را حفظ می‌کند. بنابراین، پرده در زیباترین طرح تولید می‌شود.

تشریح پرده کعبه

پرده کعبه از ابریشم خالص سیاه‌رنگ تهیه شده که بر روی آن این عبارات حک شده است: «لا إله إلا الله، محمد رسول الله، الرحمن الرحيم، جَلَّ جلاله»

این پارچه ۱۴ متر ارتفاع دارد. در ۱/۳ بالای آن ناحیه «کمربند» پرده وجود که ۹۵ سانتی متر عرض و ۴۵ متر طول دارد و شامل ۱۶ قسمت بوده و پرده را از هر طرف احاطه کرده است. کمربند به صورت طرح برجسته دوخته شده و به وسیله نخ نقره با روکش طلا لعاب داده شده است. تعدادی از آیه‌های قرآن به روش خاصی از کتابت عربی بر روی آن خطاطی شده است.

در هر یک از ارکان کعبه، زیر کمربند، سوره اخلاص درون دایره‌ای نوشته و اطراف آن با تزئینات اسلامی احاطه شده است.

در ارتفاع مشابه، در زیر کمربند، ۶ آیه از قرآن به چشم می‌خورد. هریک از این آیات در قاب جداگانه‌ای نوشته شده و در حد فاصل این قاب‌ها، طرح فانوس ماندنی - **شماره ۸** - وجود دارد که هر کدام از این عبارات در آن نوشته شده است:

«یا حَیُّ یا قَیُّوْم»، «یا رَحْمَنُ یا رَحِیْم»، «الحمدُ لله ربَّ العالمین»

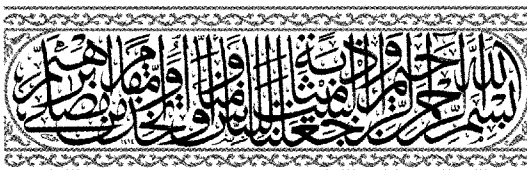

همه نقوشی که در زیر کمربند قرار دارد، به روش خاصی از نوشتار عربی خطاطی و به صورت طرح‌های برجسته، زردوزی گردیده که آن را با نخ نقره روکش شده با طلا به هم بافته‌اند. در هر ضلع کعبه آیاتی از قرآن نوشته شده است:

اول، ضلع ملتزم:

که شامل الف: کمربند، ب: ناحیه زیر کمربند و ج: پرده مجاور در خانه کعبه است.

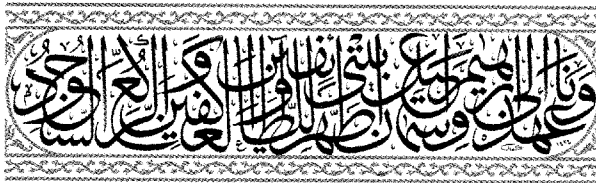
الف: کمربند

۱. به نام خداوند بخشنده مهربان، به یاد داشته باش که ما این خانه را محل تجمع و مکان امن قرار دادیم و

مقام ابراهیم را مکانی برای نماز (۲۸۹ سانتی متر)
 ۲. و ما به ابراهیم و اسماعیل علیهم السلام فرمان دادیم که خانه مرا برای طواف کنندگان، مجاوران،
 رکوع کنندگان و ساجدین، پاک و پاکیزه کنند (۳۰۳ سانتی متر)

۳. و به یاد آورید هنگامی را که ابراهیم و اسماعیل پایه‌های خانه کعبه را بالا می‌بردند و
 می‌گفتند: پروردگارا! از ما پذیر که تو شنوا و دانایی (۳۱۴ سانتی متر)

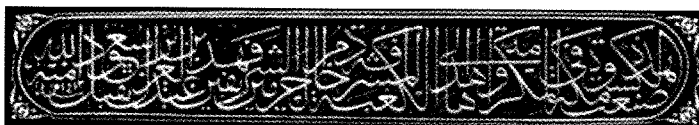

۴. پروردگارا! ما را تسلیم فرمان خود قرار ده و از دودمان ما امتی که تسلیم فرمانت باشند
 به وجود آور و آداب عبادت‌مان را به ما بیاموز که تو توبه‌پذیر و مهربانی (۳۳۸ سانتی متر)

ب: ناحیه زیر کمر بند

این قسمت شامل بیانیه اهداکننده، سوره اخلاص و سه طرح فانوس مانند است.
 بیانیه اهداکننده به این صورت آمده است: این پرده در مکه مکرمه تهیه شده و پیش‌کشی
 است به خانه کعبه (۴۹۰ سانتی متر)

علاوه بر این، صورت اخلاص به ابعاد (۸۵ × ۸۲ سانتی متر) و سه طرح فانوس مانند نیز به صورت ذیل به چشم می خورد:

۱. الحمد لله رب العالمین (۷۲ × ۵۸ سانتی متر)

۲. یا حی یا قیوم (۴۶ × ۶۵ سانتی متر)

۳. یا رحمن یا رحیم (۴۶ × ۶۵ سانتی متر)

ج: پرده مجاور در کعبه، در قسمت «باب ملتزم» پرده در کعبه است. این پرده مزین، برای نخستین بار در سال ۸۱۰ هـ. ق بر در کعبه نصب شد و تاکنون بر آن باقی است (البته به استثنای سالهای ۸۱۶ و ۸۱۷ و ۸۱۸ هـ. ق.).

پرده شامل پنج قسمت است که آن‌ها را به هم دوخته‌اند و مساحت هر قسمت ۲۰۸۶ متر مربع است. این قسمت مشابه سایر قسمت‌های پرده، از پارچه ابریشم سیاه‌رنگ تهیه شده است. بر روی آن تزیینات اسلامی به صورت طرح برجسته زردوزی و طراحی شده است که به وسیله نخ نقره با روکش طلا به هم بافته‌اند.

همچنین آیات قرآنی زیر، بر روی آن به چشم می خورد:

- سوره حمد بر سه طرف (پایین، چپ و راست) از لبه پرده نوشته شده است.

- در بالای پرده این آیه نوشته شده است: «نگاه‌های انتظارآمیز تو را به سوی آسمان

می بینم، اکنون روی تو را به سوی قبله‌ای که از آن خشنود باشی برمی گردانم».

- در زیر آن، این آیه آمده است: «برای آمرزش پروردگارتان و رسیدن به بهشتی که به

وسعت آسمان‌ها و زمین است و برای پرهیزکاران آماده شده بر یکدیگر پیشی بگیرید».

- اندکی پایین تر ۴ طرح فانوس مانند شامل آیه «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ» است که با

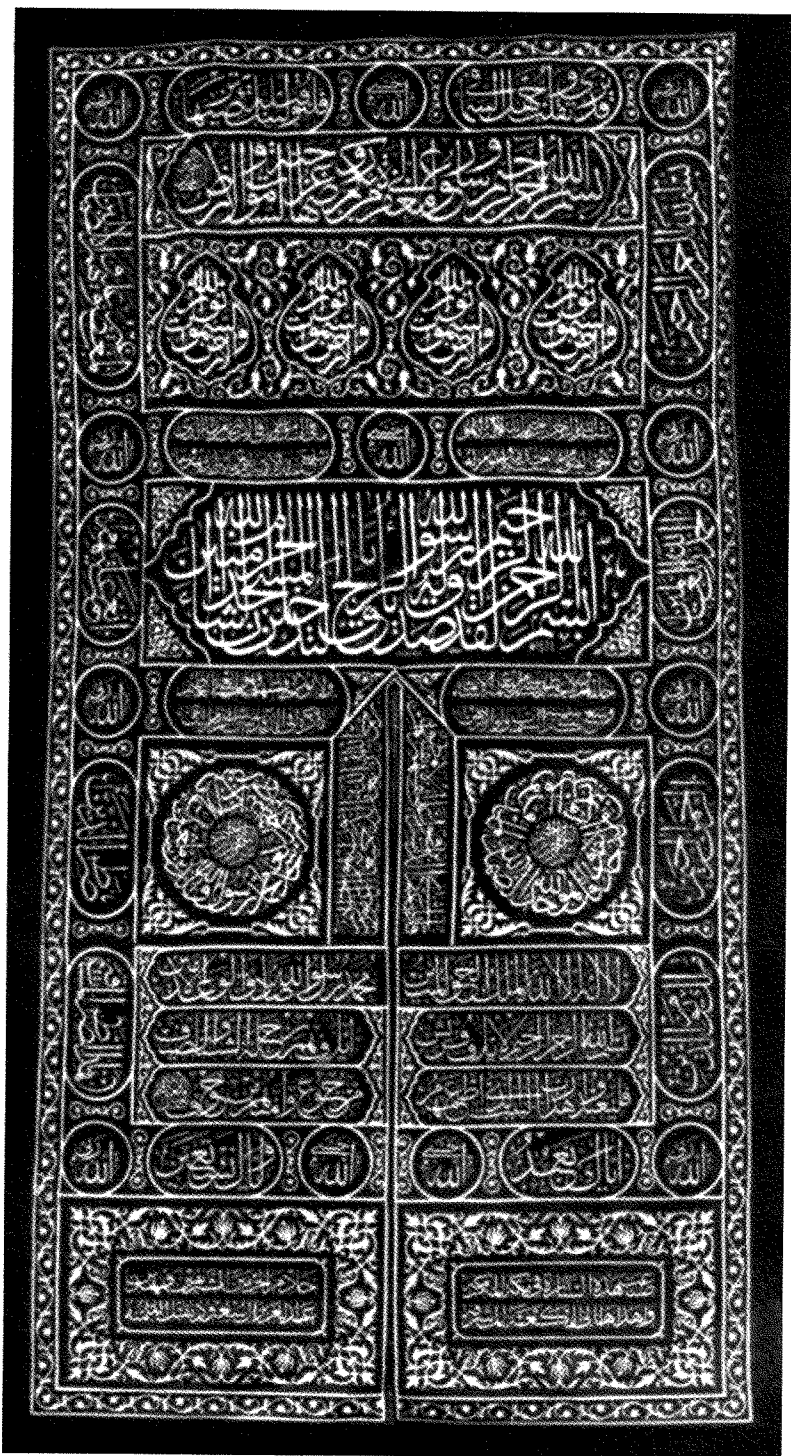
نقوش اسلامی مزین شده.

در قسمت پایین تر، آیه الکرسی نوشته شده است تا جایی که می رسد به: «لَا إِكْرَاهَ فِي

الدِّينِ» تقریباً در وسط پرده آیه ۲۷ سوره فتح آمده است: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ خدایوند

رؤیای رسولش را به حقیقت رساند تا بنا بر اراده خدا همه شما در نهایت امنیت، تقصیر کرده و

بدون هیچ ترسی به مسجدالحرام داخل شوید.»

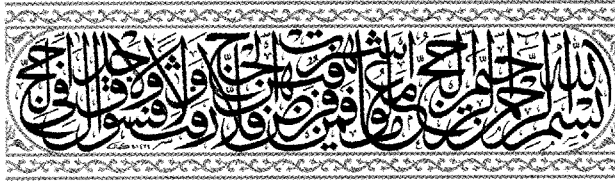
سوره اخلاص در زیر همه این‌ها و درون دو دایره به همراه این آیات نوشته شده است: «محمد، پیامبر خداست و کسانی که با او هستند، با کافران سخت‌گیر و با مؤمنان مهربان‌اند.» و ما بین آن‌ها آمده است: «بگو ای بندگان من، که بر نفس خویش اسراف کرده‌اید، از رحمت خدا ناامید نباشید. خدا تمامی گناهان شما را می‌بخشد که او آمرزنده مهربان است.» پایین‌تر که می‌آییم می‌رسیم به: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ» و «محمد رسول الله صادق الوعد الأمين».

سپس در زیر آن، سوره قریش و در انتهای پرده، این عبارت دیده می‌شود: «این پرده در مکه مکرمه تهیه شده و به‌عنوان هدیه به خانه کعبه پیش‌کش گردیده است.»

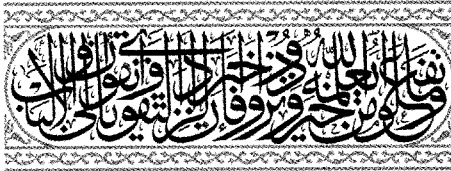
دوم: هجر اسماعیل

الف: کمر بند که خود شامل ۴ بخش است:

۱. حج در ماه‌های معینی است، هرکس در آن ماه‌ها خود را ملزم به انجام این فریضه کرد در اثنای حج از نزدیکی با زنان، فسق و جدال خودداری کند (۳۲۳ سانتی‌متر)

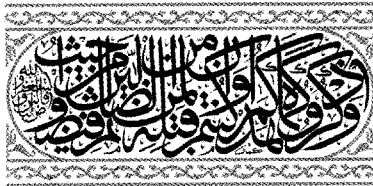

۲. خداوند از کار خیری که انجام

می‌دهید آگاه است، زاد و توشه تهیه کنید که بهترین توشه پرهیزکاری است و از من پروا کنید ای خردمندان (۲۳۸ سانتی‌متر)

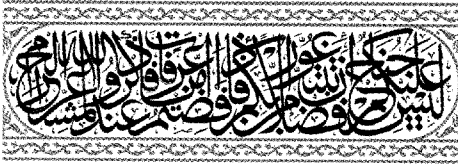
۳. خدا را به یاد داشته باشید آن‌چنان که شما را

هدایت کرد اگرچه پیش از آن از گمراهان بودید. سپس از همان‌جا که مردم به سمت منا کوچ می‌کنند کوچ کنید و از خدا آمرزش بطلبید که او آمرزنده مهربان است (۱۹۹ سانتی‌متر)

۴. بر شما گناهی نیست که از فضل پروردگارتان در ایام حج برخوردار شوید. چون از عرفات بازگشتید در مشعر الحرام خدا را یاد کنید (۲۵۲ سانتی متر)

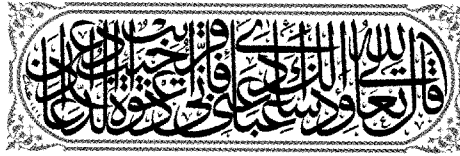

ب: زیر کمر بند:

۱. بندگانم را آگاه کن که من بخشنده مهربانم (۲۴۰ سانتی متر)

۲. خداوند می فرماید: «و هنگامی که بندگان از تو درباره من سؤال می کنند، بگو من نزدیکم و هر که مرا بخواند دعایش را اجابت می کنم (۲۴۳ سانتی متر)

علاوه بر اینها، سوره اخلاص با ابعاد (۸۵ × ۸۲ سانتی متر) و سه طرح فانوس مانند با این مضامین وجود دارد:

۱. الحمد لله رب العالمین (۷۲ × ۵۸ سانتی متر)

۲. یا حی یا قیوم (۴۶ × ۶۵ سانتی متر)

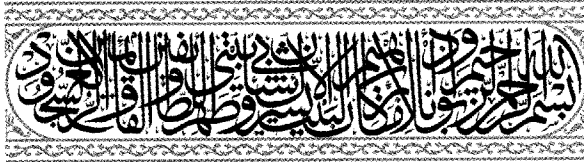
۳- یا رحمن یا رحیم (۴۶ × ۶۵ سانتی متر)

سوم: مستجار (میان رکن یمانی و حجر اسماعیل)

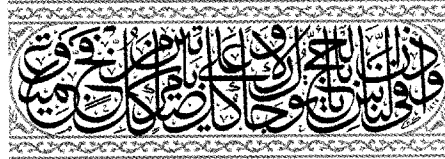
الف: کمر بند که مشتمل بر ۴ قسمت می باشد

۱. به خاطر بیاور زمانی را که مکان خانه کعبه را برای ابراهیم علیه السلام آماده ساختیم و به او گفتیم: چیزی را همتای من قرار مده، خانه ام را برای طواف کنندگان، قیام کنندگان و سجده کنندگان، از هر گونه آلودگی پاک ساز (۳۲۸ سانتی متر)

۲. و مردم را به حج دعوت کن تا پیاده و سواره بر مرکب های لاغر از راه های دور

به سوی تو بیایند (۲۴۳ سانتی متر)

۳. که شاهد منافع گوناگون خویش باشند و نام

خدا را هنگام ذبح بر چارپایانی که به آنان داده ایم ببرند. پس، از گوشت آنها بخورید و بینوایان فقیر را

نیز اطعام کنید. (۳۳۷ سانتی متر)

۴ - آن گاه آلودگی ها را از خود بزدایند و به نذر

خود وفا کرده و برگرد خانه کعبه طواف کنند (۳۰۴

سانتی متر)

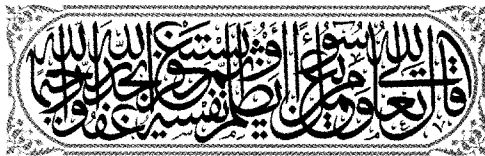

ب: زیر کمر بند

۱. مؤمنان را بشارت ده که برای آنها از سوی خدا فضل بزرگی است (۲۴۴ سانتی متر)

۲. هر کدام از شما، از روی نادانی کار بدی انجام دهد سپس توبه نماید، مشمول رحمت خدا می شود؛ چرا که او آمرزنده مهربان است.

به علاوه، سوره اخلاص نیز به ابعاد ۸۵×۸۲ سانتی متر و سه طرح فانوس مانند در زیر آن دیده می شود که مشتمل بر این عبارات است:

۱. الحمد لله رب العالمین (۷۲×۵۸ سانتی متر)

۲. یا حی یا قیوم (۴۶×۶۵)

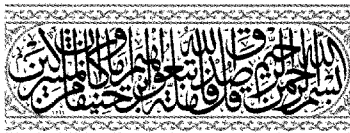
۳. یا رحمن یا رحیم (۴۶×۶۵)

چهارم: حجرالاسود (مابین رکن یمانی و حجرالاسود)

الف: کمر بند که شامل ۴ قسمت به شرح زیر می باشد:

۱. بگو خدا راست گفته و از آیین ابراهیم پیروی کنید که او از مشرکان نبود.

(۲۵۴ سانتی متر)

۲. نخستین خانه ای که برای هدایت مردم قرار داده شد، همان است که در سرزمین مکه

است. که پربرکت و مایه هدایت جهانیان است (۲۶۷ سانتی متر).

۳. در آن نشانه های روشن؛ از جمله مقام ابراهیم است و هر کس داخل آن شود در امان

است (۲۰۳ سانتی متر).

۴. حج این خانه برای خدا بر کسی واجب است که توانایی رفتن به سوی آن را دارد و هرکس کفر بورزد بداند که خدا از همه جهانیان بی‌نیاز است (۳۰۳ سانتی‌متر)

ب: زیر کمر بند

۱. بزرگ داشتن شعائر الهی، به راستی از پرهیزکاری دل‌ها است (۲۴۲ سانتی‌متر)

۲. و من هرکه را که توبه کند، ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد و سپس هدایت شود می‌آموزم (۲۳۷ سانتی‌متر)

همچنین سورهٔ اخلاص به ابعاد ۸۵ × ۸۲ سانتی‌متر و سه طرح فانوس مانند با محتوای زیر

مشاهده می‌شود:

۱. الحمد لله رب العالمین ۷۲ × ۵۸ سانتی‌متر

۲. یا حی یا قیوم (۴۶ × ۶۵)

۳. یا رحمن یا رحیم (۴۶ × ۶۵)

مراحل تهیه پرده خانه کعبه

مرحله اول: رنگ آمیزی:

رنگ آمیزی، نخستین مرحله از مراحل تولید در کارخانه است.

در حوزه رنگرزی، بهترین نوع از ابریشم طبیعی جهان تأمین شده است. که در ابتدا به صورت کلاف های نخ خام و پوشانده شده با یک لایه صمغ است. وجود همین صمغ باعث می شود که ابریشم حالت زرد رنگی به خود بگیرد. کلاف های نخ حدود ۱۰۰ گرم وزن، ۳۰۰۰ متر طول و ۷۶ سانتی متر ارتفاع دارند. این نخ طبیعی، طی دو مرحله رنگ آمیزی می شود که عبارت اند از:

الف) برداشتن صمغ از روی ابریشم: این عمل در حوضچه های رنگرزی با دمای بالا محتوی صابون روغن زیتون و بعضی مواد شیمیایی با ترکیبات قلیایی متوسط، انجام می گیرد. کلاف ها برای مدت ۲ ساعت در دمای ۹۰ درجه سانتی گراد در این مواد غوطه ور می مانند سپس چندین بار آن ها را با آب شستشو می دهند.

ابریشم طبیعی بار دیگر رنگ سفید اولیه خود را باز می یابد و برای رنگ آماده می شود. در این مرحله، ابریشم چیزی حدود ۲۷ تا ۳۰ درصد وزن خود را از دست می دهد.

ب: این مرحله نیز در حوضچه هایی با دمای بالا انجام می شود؛ جایی که رنگ های از پیش تعیین شده، با هم مخلوط شده اند. رنگ سیاه برای سطح خارجی پرده خانه کعبه و رنگ سبز برای سطح داخلی آن انتخاب شده است.

رنگ آمیزی برای مدت دو ساعت و در دمای ۹۰ درجه سانتی گراد در حوضچه ها انجام می گیرد، سپس کلاف ها چندین بار شستشو می شوند تا رنگ اضافه آن خارج شود. سپس خشک شده و به حوزه مکانیزه تولید فرستاده می شوند.

روند کار رنگ آمیزی با وزن کردن نخ های لازم برای هر دستگاه ادامه می یابد. سپس مقدار رنگ متناسب با آن ها مهیا می شود. در این مرحله بعضی ترکیبات شیمیایی را که باعث تثبیت رنگ می شود، به آن می افزایند. این مواد رنگ پارچه را در مقابل تابش نور خورشید شستشو و سایش تثبیت می کند.

ابریشم به طور خودکار، به مدت ۲ ساعت پیاپی، در دستگاه می چرخد، بعد از آن، ابریشم چندین بار آبکشی و سپس خشک می شود. در این هنگام نخ ها به صورت کاملاً همگن

و مانا در می آید و قابلیت آن را دارد که برای مدت یک سال در مقابل گرمای طاقت فرسای مکه و نیز فرسایش ناشی از دست کشیدن جمعیت طواف کننده دوام بیاورد.

مرحله دوم: نساجی

* مراحل بافندگی

الف: بافت مقدماتی: برای تبدیل کلاف ابریشم به دوک نخ، باید آن را بر روی دستگاه مخصوصی پهن کرد؛ به این صورت که نخ‌ها به حالت طولی، کنار هم، بر روی یک استوانه مرتب می‌شوند. این مرحله منجر به تولید «تار» در پارچه می‌شود.

پس انتهای نخ‌ها از شانه‌های دستگاه بافندگی عبور داده می‌شود. این مرحله را مرحله اتصال می‌گویند نخ‌های عرضی (پود) به دور چرخ‌های خاصی که به آن ماسوره می‌گویند پیچیده می‌شود و درون ماکو ثابت می‌شود ماکو در میان نخ‌های طولی (تار) به حرکت درمی‌آید و از سویی به سوی دیگر می‌رود تا پارچه تولید شود.

در گذشته این مراحل به صورت دستی انجام می‌گرفت، ولی اکنون، پس از پیشرفت متوالی در روش‌های تولید، بافت دستی جای خود را به بافت ماشینی داده است.

ب: بافت دستی: ارزش پارچه دست‌بافت در عرصه بین‌المللی کاملاً شناخته شده است. با وجود پیشرفت‌های اخیر در صنعت بافت پارچه ماشینی، هنوز بسیاری در تولید پارچه دست‌بافت رقابت دارند.

در این کارخانه ارتباط نزدیکی میان قسمت دست‌بافت و ماشینی برای تولید پارچه مزین (سبز یا مشکی) وجود دارد. این کار با دقت فراوان و زحمت و صبر بسیار انجام می‌گیرد که نتیجه آن شاهکاری در هنر نساجی و مورد ستایش همگان است.

ج: بافت خودکار: کمیت دیگر در مورد رنگ آمیزی نخ، آماده کردن برای نساجی و عجین کردن آن با دستگاه‌های پیشرفته بافندگی است. پارچه منقوش در یک دستگاه الکترونیکی و پارچه ساده اولیه، در ماشین دیگری تولید می‌شده است. با افزایش تقاضا، طبیعی بود که مسئولان خود را در قبال عملکرد کارخانه مدیون بدانند، لذا به فکر دستگاه‌های خودکار و پیشرفته بافندگی افتادند. بنابراین، کارخانه به‌عنوان پیشتاز در عرصه پیشرفت بین‌المللی در زمینه علم و فن آوری، در جایگاه خاصی قرار گرفت.

مرحله سوم: طراحی

طراحی هنرمندانه و خوشنویسی بر روی پرده ثابت نیست و از دوره‌ای به دوره‌ی دیگر، با جستجوهای پی‌درپی برای یافتن بهترین طرح در نوع خود، تغییراتی در آن ایجاد شده است. طراح با مطالعه بر روی تزیینات و نقوش اسلامی و انعکاس ایده‌های خود بر طرح اولیه، تلاش می‌کند تا توانایی در خور توجه خود را به عرصه‌ی ظهور برساند و سرانجام بهترین نقوش در فضاها از پیش تعیین شده طراحی می‌شود. پس از رنگ‌آمیزی و سایه روشن زدن، طرح‌ها که شامل تزیینات و نقوش است، روی پارچه چاپ می‌شود. طراحی نقوش بر پشت و روی پرده کاملاً مشابه یکدیگر است. طرح‌های ویژه بر روی الگوهای خاصی از کاغذ پیاده می‌شود و بر روی دستگاه بافندگی نصب می‌گردد. به این ترتیب الگوی لازم برای بالا و پایین رفتن نخ‌ها، تنظیم تزیینات و هماهنگی کلیشه‌ها به دستگاه داده می‌شود. نقوشی که می‌باید بر روی پارچه برگردانده شود، در حوزه‌ی چاپ (که در سال ۱۳۹۹ ه. ق تأسیس گردیده) کار انتقال آن انجام می‌گیرد.

روش جدیدی در چاپ، جایگزین روش قدیمی شده است که به صورت پاشیدن گرد و آغشتن آن بر نقوش حکاکی شده و سپس برگرداندن نقوش بر روی پارچه انجام می‌شود.

مرحله چهارم: چاپ

در بخش چاپ، ابتدا دستگاه بافندگی آماده به کار می‌شود، که شامل دو قسمت چوبی مشابه هم است. کمربند، پرده‌ی مجاور در کعبه و سایر تزیینات بر روی ابریشم سیاه‌رنگ چاپ شده است. کار چاپ توسط کلیشه‌های مخصوص انجام می‌گیرد. آماده کردن کلیشه‌ها نیازمند تلاش و مهارت فراوان است که در این مجمل نمی‌گنجد.

به‌طور کلی، کلیشه یا شاپلون نوعی قاب است که توسط نایلون یا پارچه‌ی ابریشم با منقذهای خاص کشیده می‌شود. برای تبدیل شاپلون به الگوهای چاپ، کلیه‌ی سوراخ‌ها به‌جز آن‌هایی که برای طرح آماده شده برای چاپ مورد نیاز است، باید مسدود شود.

سپس نوعی ماده‌ی شیمیایی که در مقابل نور خاصیت جامد پیدا می‌کند، بر روی شاپلون پخش می‌شود. بنابراین، در تاریکی روی سطح پخش و سپس خشک می‌شود.

طرح‌های مورد نظر به صورت سیاه‌رنگ روی پلاستیک شفاف چاپ می‌شود تا همانند نگاتیو عمل کند. این فیلم بر روی شاپلون طرح‌ریزی و عکس برداری می‌شود و چندین دقیقه در معرض نور قرار می‌گیرد. نور به تمام سطح فیلم به جز قسمت‌هایی که با رنگ سیاه پوشانده شده، نفوذ می‌کند. پس از عکس برداری و شستشو، مادهٔ پخش شده از این قسمت‌ها جدا می‌شود و فقط در جاهایی که منفذ وجود دارد باقی می‌ماند. در این مرحله شاپلون به صورت الگوی طراحی شده برای چاپ نقوش روی پارچه آماده شده است.

در حوزه چاپ جوهرهای خاصی تهیه شده که به راحتی از منافذ روی شاپلون عبور می‌کند، لذا پس از مشخص شدن نخ‌ها و نقوش، چاپ به صورت دقیقی صورت می‌پذیرد.

توسعه حوزه چاپ:

حوزه چاپ کارخانه، کار تولید خود را در سال ۱۳۹۹ ه. ق آغاز کرد. تمامی دستگاه‌ها دستی و به صورت بومی شناخته شده بودند.

به دلیل کند بودن روند تولید و نیز همگام شدن با توسعه برنامه‌ها، تعدادی از تجهیزات به صورت زیر نوسازی شدند:

۱. دستگاه عکاسی خودکار (اتوماتیک) ۲. کوره خشک‌کننده شاپلون ۳. کوره خشک‌کننده نقوش برجسته.

۱. **دستگاه عکاسی خودکار:** ظهور فیلم‌های گرفته شده به وسیله دستگاه و انتقال آن روی ابریشم، ظرف مدت چند دقیقه صورت می‌گیرد. استفاده از این دستگاه چند مزیت دارد:

الف: با مکیدن هوا به صورت خودکار و کنترل شده اسلایدها روی ابریشم چاپ می‌شود.
ب: این دستگاه دارای قابلیت است که زمان عکاسی را به هنگام نیاز کنترل می‌کند تا چراغ‌ها به طور خودکار در پایان فرایند خاموش شوند.

ج: سرعت و راحتی عملکرد آن در مقایسه با دستگاه مشابه دستی قابل توجه است.

۲. **کوره خشک‌کننده شاپلون:** این قسمت جعبهٔ نفوذناپذیر بزرگی است به همراه یک رسام که شاپلون را آماده می‌کند و نیز شامل یک سیستم کنترل گر دما است که دمای مورد نیاز

را در طول مدّت فرآیند خشک کردن فراهم می‌کند و در نهایت، بهترین نتیجه پس از پوشاندن شاپلون با رنگ حاصل می‌شود.

۳ - کوره خشک‌کننده نقوش برجسته: این قسمت نوعی لایه ضخیم حصیرمانند است که حرکات مکانیکی متداومی دارد. در فاصله معینی از وسط لایه ضخیم هوای گرم با دمای کنترل شده به داخل پمپاژ می‌شود. نقوشی که احتیاج به خشک شدن دارند، در قسمت راست قرار داده می‌شوند؛ به طوری که با جریان هوای گرم که از راست به چپ در حرکت است در تماس باشد و در انتهای کار به صورت کاملاً خشک از بخش چپ بیرون می‌آیند.

مرحله پنجم: آراستن

پس از تولید پارچه و طراحی بر روی آن، به مهم‌ترین مرحله از نقوش کردن پرده خانه کعبه می‌رسیم که مرحله آراستن پارچه با نخ‌های طلا و نقره است.

این فرآیند منحصر به فرد، طبق مراحل زیر صورت می‌پذیرد:

۱. قرار دادن نخ‌ها با تراکم متفاوت در یک ریل.
 ۲. چاپ نقوش بر روی پارچه طراحی شده در کارگاه بافندگی.
 ۳. تنظیم کردن قاب نقوش برجسته بر روی سطح پارچه.
- قاب‌هایی که با نخ زرد تزیین شده با نخ طلا مزین می‌شوند و قسمت‌هایی که با نخ سفید نقش داده شده‌اند با نخ نقره و با مهارت خاصی تزیین می‌شوند. سپس قاب‌های برجسته با نخ نقره خالص یا نقره روکش شده با طلا پوشانده می‌شوند. این قاب‌ها حدوداً به اندازه ۲ سانتی‌متر از سطح پارچه برجستگی دارند. همین امر باعث می‌شود کار اجرای آن با دستگاه بسیار مشکل باشد.

کار دستی به صورت مداوم و خستگی‌ناپذیر ادامه می‌یابد تا شاهکاری هنری را، که نشان‌دهنده دقت و کمال است، به ظهور برساند. بنابراین، پرده آماده می‌شود تا در نهم ذی‌الحجه روزی که زائران برای انجام مراسم در عرفات هستند، بر روی کعبه پوشانده شود. سرانجام هنگامی که زائران از اعمال عرفات فارغ می‌شوند و به سوی مسجدالحرام سرازیر می‌شوند تا طواف نهایی اعمال حج را به جا آورند، کعبه را با پوششی مجلل‌تر و با شکوه‌تر از گذشته می‌بینند.

مرحله ششم: آزمایشگاه

همه تلاش دست‌اندرکاران امر بر این است که تا حدّ اعلا کیفیت تولید را ارتقا ببخشند. به این منظور، بخشی تحت عنوان آزمایشگاه کنترل کیفیت به وجود آمده که شامل ۳ قسمت است:

۱. اول: ساختمان آزمایشگاه و تجهیز آن با تمامی امکانات و ملزومات.
 ۲. دوم: تجهیز آن با تعدادی از سامان و ابزار آزمایشگاهی.
 ۳. سوم: سفارش دادن آخرین گروه از وسایل مورد نیاز، که عبارت‌اند از:
 ۱. دستگاهی برای اندازه‌گیری پایداری رنگ در مقابل تعرق.
 ۲. دستگاهی برای اندازه‌گیری ضخامت پارچه.
 ۳. دستگاهی برای اندازه‌گیری دوام و مقاومت نخ‌ها که به صورت مکانیزه انجام می‌گیرد.
 ۴. دستگاهی برای اندازه‌گیری مقاومت پارچه در مقابل آتش‌سوزی که به کامپیوتر متصل می‌شود.
 ۵. دستگاهی برای اندازه‌گیری میزان سایش.
 ۶. دستگاهی برای اندازه‌گیری میزان پایداری رنگ در مقابل شستشو.
- همچنین آزمایشگاه ابزارآلات لازم را برای محاسبه مقاومت پارچه در مقابل نور، داراست. این کارخانه در نوع خود بهترین به‌شمار می‌رود و به پیشرفته‌ترین دستگاه‌های بین‌المللی مجهز است و چیزی در حدود ۲ میلیون ریال سعودی ارزش‌گذاری شده است.

مرحله هفتم: متصل کردن قسمت‌های مختلف پرده به یکدیگر

پارچه پرده خانه کعبه به وسیله ماشین‌های خاصی در ابعاد ۱۴ متر در ۱۰۱ سانتی‌متر تولید و پانزده بار عیناً تکرار می‌شود.

پارچه هر یک از ۴ قسمت کعبه، به صورت جداگانه و با توجه به عرض همان قسمت بریده می‌شود. سپس با رعایت و حفظ طرح به هم دوخته و با پارچه‌ای نخی با همان ابعاد آستر می‌شود.

لبه‌های پارچه از هر طرف به هم کوک زده می‌شود و بانخ‌هایی به قطر ۷ سانتی‌متر دوخته می‌شود تا مقاومت و پایداری لبه‌های پارچه را افزایش دهد.

قسمت بالای پارچه با طناب‌های ضخیمی به هم متصل می‌گردد و سپس از داخل یک حلقه عبور می‌کند. پارچه به کمک طناب و حلقه، آویزان می‌شود.

قسمت‌های تزیین‌شده کمربند، زیر آن و نقوش فانوس‌مانند در هر ضلع کعبه، که طول‌های متفاوتی دارند، به همین صورت به هم وصل می‌شوند.

۴ ضلع کعبه به این صورت است: ۱۰/۱۸ متر، ۹/۸۹ متر، ۱۰/۲۰ متر و ۱۲/۴ متر.

با توجه به سنگین بودن بخشی از پرده، که مجاور در کعبه است، آن را مستقیماً به دیوار همان قسمت نصب می‌کنند، لبه‌ها نیز به اضلاع مجاور محکم می‌شوند.

قبل از تعویض پرده، کمیته مخصوصی که مسؤول بازرسی از قسمت‌های مزین است تشکیل می‌شود. بعد از غروب روز نهم ذی‌حجه، روزی که زائران در عرفات وقوف دارند، پرده جدید که شامل ۴ قسمت است، به مسجدالحرام منتقل می‌شود.

هر قسمت جداگانه روی کعبه نصب می‌شود. هنگامی که همه قسمت‌ها از بالا به کعبه متصل شد، هر کدام از اضلاع نیز به یکدیگر اتصال می‌یابند. با نصب قسمت‌های جدید، بخش‌های قدیمی جدا و به پایین رها می‌شوند. بعد از آن، کمربند به صورت ممتد هر ۴ ضلع کعبه را دربرمی‌گیرد. گفتنی است در پرده برای ناودان طلا حفره مخصوص تعبیه شده است. بعد از قرار گرفتن پرده در همه اضلاع و نصب کمربند، نوبت به اتصال گوشه‌ها و کوک زدن آن‌ها به یکدیگر می‌رسد.

نصب پرده مهارتی خاص می‌طلبد. در مقابل در کعبه شکافی در پرده در نظر گرفته شده که همانند پرده ۳/۳۰ متر طول دارد. ۳ حلقه در قسمت سیاه‌رنگ پارچه در نظر گرفته شده تا ریسمان‌های پرده در زیر پارچه از آن عبور کند و به این صورت پرده به بالای کعبه متصل شود.

در طول ایام حج، همه‌ساله مراسمی در کارخانه پرده‌بافی با حضور مقامات بلندپایه کشوری، خبرنگاران و اصحاب رسانه‌ها برگزار می‌شود که طی آن پرده جدید به کلیددار کعبه تحویل داده می‌شود.

سایر تولیدات کارخانه:

اکنون این پرسش به ذهن خطور می‌کند که آیا پرده‌خانه کعبه، تنها محصول تولیدی کارخانه است؟! شاید بسیاری، از دیگر تولیدات کارخانه بی‌اطلاع باشند.

پرده داخلی خانه کعبه و هدایای یادبود - که تزیینات آن با پرده کعبه مشابه است - نیز در کارخانه تولید می‌شود. این هدایا به نشانه برادری مسلمانان جهان به شخصیت‌ها و مقامات بلند پایه جهانی که به عربستان سفر می‌کنند، اهدا می‌شود. ابتکار دیگر کارخانه، تأسیس بخشی برای تهیه پرچم است؛ بدین منظور کمیته ویژه‌ای برای تهیه پرچم با توجه به قاعده، ابعاد و سلسله مراتب آن تشکیل می‌شود. پرچم‌ها در اندازه‌های مختلف برای مدارس و ادارات دولتی آماده می‌شوند. همه زائران با مشاهده پرده خانه کعبه و کارخانه متوجه تلاش و زحمت بی‌اندازه دست‌اندرکاران آن می‌شوند و بدون اغراق باید گفت که صفحات این نوشتار توانایی بیان حق مطلب در این باره را ندارد.

کارخانه پرده بافی خانه کعبه، در سال ۱۳۴۶ ه. ق آغاز به کار کرد و تا سال ۱۳۵۷ ه. ق. به کار خود ادامه داد. پس از آن، کارخانه در سال ۱۳۸۲ ه. ق از نو مشغول به کار شد که تا به امروز ادامه دارد.

کار در سال ۱۳۸۲ با جمعاً ۱۶ نفر نیروی انسانی از سر گرفته شد که این تعداد اکنون به ۲۴۰ نفر افزایش یافته که ۱۰ نفر از آنان تکنیسین‌های خارجی هستند.

کارخانه، شامل ۶ بخش است. در حالی که در آن زمان فقط با ۳ بخش آغاز به کار کرد. این بخش‌ها هر یک مخصوص تولید یک قسمت از پرده است؛ بخش تولید کمر بند، بافت دستی و رنگریزی و سه بخش جدید بافت ماشینی، چاپ و پرچم.

پارچه کعبه از ابریشم خالص و به‌عنوان ماده خام از خارج وارد شده و سپس در کارخانه رنگ می‌شود. هر پرده کعبه چیزی حدود ۶۷۰ کیلوگرم ابریشم بافته شده برای مساحتی بالغ بر ۶۵۸ متر مربع نیاز دارد. که این مقدار شامل ۴۷ طاقه است، هر کدام با ۱۴ متر طول و ۱۰۱ سانتی‌متر عرض.

قسمت‌های زربافت که روی پارچه محکم می‌شود، شامل ۱۶ قسمت می‌باشد. با طول ۴۷ متر و عرض ۹۵ سانتی‌متر، علاوه بر این‌ها ۴ رکن کعبه با سوره اخلاص، ۶ قسمت زیر

کمر بند با آیات قرآن، قسمتی در پایین پرده که اهداکننده آن را مشخص می‌کند و نیز ۱۲ طرح فانوس مانند در چهار طرف کعبه به صورت طلا فام به چشم می‌خورد. پرده مجاور در کعبه نیز با ابعاد ۶/۳۲ متر طول، ۳/۳۰ متر عرض شامل آیات فراوانی است که با نخ‌های طلا و نقره مزین شده است.

پرده خانه کعبه چیزی حدود ۱۷ میلیون ریال سعودی هزینه دربر دارد که شامل هزینه خرید مواد خام، دستمزد کارگران و کلیه مخارج مرتبط با تولید پرده است. توجه و مراقبت ویژه نسبت به پرده خانه کعبه و کارخانه، باعث پیشرفت‌های زیادی در زمینه چاپ عالی قرآن شده است:

در سال ۱۴۱۰ مطالعاتی دقیق، منجر به تحوّل جامعی در حوزه رنگ آمیزی شد. این فرآیند در گذشته به صورت دستی و با گرم کردن مستقیم توسط گاز انجام می‌گرفت. دو دستگاه مدرن رنگ آمیزی از یکی از کارخانه‌های بزرگ جهان با قیمت ۲۱۲ هزار دلار خریداری شد که شامل دو دستگاه برای تأمین ابریشم هریک با ظرفیت ۱۹ کیلوگرم و نیز یک دستگاه خشک کننده ابریشم با استفاده از نیروی گریز از مرکز، همچنین شامل ماشین تولید بخار است که بخار لازم برای گرم کردن مستقیم را فراهم می‌کند.

به این ترتیب، بسیاری از بخش‌های حوزه رنگ آمیزی با این دستگاه مرتبط هستند و منجر به ذخیره ۱۵ تا ۲۰ درصد از ابریشم مورد استفاده در هر طاقه می‌شود.

چون ابریشم مورد نیاز پرده به شکل کلاف از خارج وارد می‌شود، باید به صورت دوک دربیاید. روش قبلی تبدیل به دوک به این صورت بود که یک چرخ با موتور مرتبط می‌شد و کارگران آن را به کار می‌انداختند. همین امر منجر به سفت شدن دوک‌ها و در نتیجه کند شدن سرعت فرآیند چرخش و هدر رفتن مقدار زیادی از ابریشم‌ها می‌شد.

در سال ۱۴۱۰ ه. ق. دستگاهی برای تاییدن دوک‌ها فراهم شد. دستگاه فوق دوک‌هایی کاملاً مشابه از نظر شکل و تراکم تولید می‌کند و با قیمت ۷۵۱۰۰ فرانک سوئیس خریداری شده است. در همان سال ماشین نخ‌ریسی خودکار برای تیندن نخ‌ها به صورت ماسوره (مورد استفاده در تهیه پود) از یک کارخانه بین‌المللی با قیمت ۶۲ هزار مارک آلمان خریداری شد. چون پودهای تولید شده فقط برای تعداد ۴ تا ۶ ماسوره کفایت می‌کرد، دستگاهی تهیه شد تا این کار را به طور خودکار و همزمان انجام دهد.

در گذشته هر ماشین به‌طور جداگانه کار می‌کرد و در ابتدا فقط با دو ماسوره سپس ۳ و بعد به ۴ ماسوره رسید، ولی این فرآیند مدت‌زمان زیادی به‌طول انجامید.

ماشین دیگری نیز برای متراکم کردن تارهای نخ تهیه شد، که می‌تواند در یک دقیقه ۶۰۰ ماسوره تولید کند و در نهایت از نخ‌های متراکم شده تعداد ۹۹۰۰ ماسوره به‌وجود می‌آید که اگر قرار بود این کار به‌صورت دستی انجام بگیرد، حدود یک ماه به‌طول می‌انجامید.

در تاریخ ۱۴۱۷/۱۰/۳۰ ه. ق. قراردادی با یک کمپانی معروف سوئسی منعقد شد که طی آن، ۳ دستگاه بافندگی برای کارخانه تهیه شد.

یکی از این دستگاه‌ها به واحد الکترونیکی - انفورماتیکی مجهز بود که انرژی آن ۲۶۸۸ اسب بخار و مقام اول در زمینه بافندگی را داراست.

هرکدام از قسمت‌ها به بخش الکترونیکی مجهز شده‌اند تا روند تولید و عملکرد دستگاه‌ها و هرگونه نقص فنی موجود را کشف و گزارش کنند.

بنابراین، هر دستگاه به‌خودی‌خود، کارخانه مجزایی است با تمام وسایل مورد نیاز قسمت‌های یدکی و امدادی. قراردادی به ارزش ۱۰۴۰۰۰۰ فرانک سوئیس منعقد شده که شامل نصب تأسیسات و بهره‌برداری از تجهیزات کارخانه است. گفتنی است تولید محصول در کارخانه، تنها به تولید پرده کعبه و محصولات مرتبط با آن اختصاص دارد.

اسامی دستگاه‌های خریداری شده برای کارخانه به این شرح است:

۱. دستگاه بافندگی مدل S ۶۲۰۰ (با ۱۴۰ سانتی‌متر عرض) مجهز به واحد الکترونیکی برای تهیه پارچه مشکی پرده خانه کعبه، با توجه به این‌که مزین نمودن پارچه کار مشکلی است. نقوش این پارچه‌ها توسط کامپیوتر طراحی و برای مدت طولانی در حافظه آن ذخیره می‌شود. به‌علاوه، برای محافظت در برابر حوادث پیش‌بینی نشده و نیز امکان تغییر و اصلاح آن در دیسکت هم ذخیره شده است. هرکدام از نقوش و طرح‌ها بدون هیچ‌گونه محدودیتی می‌تواند وارد حافظه کامپیوتر ذخیره و سپس تولید شود.

۲. دستگاه مدل S ۶۲۰۰ (با ۲۲۰ سانتی‌متر عرض) برای بافتن هرگونه پارچه ساده مورد نیاز در قسمت تزیینات کمربند، پرده مجاور در و...

۳. دستگاه بافندگی مدل S ۶۲۰۰ (با ۲۶۰ سانتی‌متر عرض) برای تهیه آستر پارچه،

کمربند و سایر قسمت‌ها.

با تهیه این دستگاه‌ها، هدف اصلی مدیر کل در رابطه با کارخانه، که تلفیق فن آوری نوین و سنتی با یکدیگر است، تحقق می‌یابد.

پرده خانه کعبه چیزی حدود ۱۷ میلیون ریال سعودی هزینه در بر دارد که شامل هزینه خرید مواد خام، دستمزد کارگران و کلیه مخارج مرتبط با تولید پرده است.

میزان تولید کارخانه:

۱- تولیدات تذهیب شده:

در سال ۱۳۹۵ قمری محصولات طلاکاری شده که عبارت است از کمر بند (شامل ۱۶ قسمت)، بخش زیر کمر بند (شامل ۳ قسمت)، طرح‌های فانوس مانند (شامل ۸ قسمت)، چهار رکن بنیانه اهداکننده و «برقع»^۲ بر روی کعبه نصب شد. در ۱۴۰۵ ه. ق. تعداد بخش‌های طلا فام با اندکی تغییر به این صورت درآمد: کمر بند شامل ۱۶ قسمت، زیر کمر بند ۶ قسمت، طرح‌های فانوس مانند شامل ۱۱ قسمت، ۴ رکن، بنیانه اهداکننده و برقع. به عبارت دیگر ۳ قسمت زیر کمر بند و ۳ طرح فانوس مانند که حدود ۵ تا ۱۸٪ است به میزان تولید افزون شده است. سپس نقوش فانوس مانند به ۱۲ عدد افزایش یافت که به این ترتیب بخش تذهیب شده تکمیل شد و جمعاً به ۳۶ متر رسید که نرخ رشد آن ۲۰۰٪ است.

۲- هدایای یادبود:

در سال ۱۳۹۵ ه. ق. تعداد هدایای ویژه‌ای که برای مقامات سایر کشورها تهیه شد، ۳۰ قطعه بود که بیشتر آن‌ها در اندازه کوچک و زردوزی شده بود. در سال ۱۴۰۵ ه. ق. تعداد آن‌ها به ۱۲۰ قطعه رسید که ۳۲ تا از آن‌ها به کمر بند مربوط می‌شد. میزان این قسمت‌ها با تعداد بخش‌های کمر بند - ۱۶ قطعه - برابری می‌کند. برخی از بخش‌های بزرگ تذهیب شده با این مضامین است: یا رحمن یا رحیم، یا حی یا قیوم الحمد لله رب العالمین.

۳. نساجی

- در گذشته، کارخانه تنها به تولید پرده خانه کعبه اختصاص داشت و اکنون با توافق دولت و مدیران، محصولات بی به این شرح در آن تولید می شود:
۱. پرده خارجی خانه کعبه، که به طور معمول تولید می شده است و در آن نسبت به یکسان نمودن خط نوشته ها، برای ایجاد یکنواختی بیشتر در نظر بیننده، دقت فراوان می شود.
 ۲. پرده داخلی کعبه به طور دقیق و در حد کمال تولید می شود.
 ۳. پارچه ساده که برای تذهیب کاری های کمر بند از آن استفاده می شود.
 ۴. تهیه پرده یدکی برای کعبه.

۴. رنگ آمیزی

در همه مراحل ذکر شده برای تهیه پرده، پارچه های بافته شده و کمر بند باید از مرحله دیگری که بخش رنگ رزی است عبور کنند. مدت زمان پیش بینی شده برای این مرحله ۱۵۰۰ ساعت است که با توجه به زمان لازم برای رنگ آمیزی نخ های قسمت های مختلف، محاسبه شده است. این حوزه دستخوش پیشرفتی منحصر به فرد شده که در نوع خود بی نظیر است.

بخش های جدید التأسيس:

۱. بخش چاپ: با توجه به لزوم گام برداشتن به سمت افزایش تولید، پشتیبانی و بهره برداری از نیروی عظیم متخصصین، بخش جدیدی با هدف چاپ قسمت های ذیل ایجاد شد: ۱- کمر بند ۲- بخش های طلا کاری شده ۳- تزیینات ویژه ۴- پرچم ۵- تارهای نخ لازم برای تذهیب هدایای یاد بود.
 ۲. بخش نساجی خودکار: فرآیند توسعه در هر کارخانه، بستگی به شرایط کارخانه و وضعیت نیروی انسانی و تخصصی آن دارد. ادامه کار و توسعه با تولیدات دستی بی نتیجه است؛ زیرا برآورده کردن هدف افزایش تولید کارخانه را عملاً غیر ممکن می سازد. ماشین تهیه پرده خانه کعبه بیش از سه سال است که در کنار سایر دستگاه های خریداری شده قبلی (در سال ۱۳۹۵ ه. ق.) مشغول به کار است.
- این دستگاه ها مرتباً تعمیر و تنظیم مجدد می شوند. این بخش در حال حاضر با دقت

فراوان و در حد کمال مطلوب و قابل رقابت با کار دستی فعالیت می‌کند.
 ۳. پرچم: در کنار تولید پرچم‌ها در بخش چاپ، آن‌ها را در اندازه‌های مختلف و با ابریشم، نخ‌های طلا و نقره تزئین می‌کنند. کار این قسمت در ابتدا با ۶ کارگر و دستگاه‌های کاملاً معمولی بافندگی آغاز شد تا این‌که امروز محصولی با کیفیت تولید و آماده می‌شود.

اهدای پرده کعبه به سازمان ملل متحد

در روز چهارم ربیع‌الاول سال ۱۴۰۳ ه. ق دولت سعودی پرده خانه کعبه را از طرف مسلمانان جهان به صورت ابتکاری بی‌سابقه به سازمان ملل متحد تقدیم کرد. به همین مناسبت مراسم بزرگی در سازمان ملل با حضور دبیرکل، سفیر عربستان و سران بسیاری از کشورها برگزار شد و طی آن پرده خانه کعبه به سازمان ملل اهدا گردید.

پی‌نوشت‌ها

۱. بقره: ۱۲۵

۲. پرده مجاور در کعبه.